

Bakteeriviljelynäytteenotto: haavat ja palovammat

5.10.2021

Bakteeriviljelynäytteenotto: haavat ja palovammat

Tutkimuspyyntö

Pu-BaktVi1, 3491 (anaerobi+ aerobiviljely, syvämärkä)

Pu-BaktVi2, 3492 (aerobiviljely, pintamärkä)

Tutkimuspyynnöstä tulee ilmetä

- potilaan henkilötiedot
- näytteenottoaika
- pyytävä yksikkö
- näytteen laatu (esim. kudospala, haavaerite, kyrettinäyte) ja anatominen ottokohta
- haavan syntytyapa (esim. leikkaus- tai puremahaava, palovamma)
- mahdolliset altistustiedot (ulkomaanmatka, eläinkontakti, epidemia-altistus tms.)
- antimikrobilääkitys (käytössä oleva tai suunniteltu)

Tarvikkeet

- Keittosuolaliuosta ja steriilejä sideharsotaitoksia haavan puhdistamiseen
- Näytteenottovälineet näytteen laadusta ja tutkimuspyynnöstä riippuen:
 - *pinnalliset haavat*, Pu-BaktVi2 (aerobiviljely)
 - bakteerinkuljetusputki ja näytteenottotikku (kuva 1)
 - *krooniset sääri- ja makuu/painehaavat*, Pu-BaktVi1 (anaerobi+ aerobiviljely)
 - kertakäyttöinen rengaskyretti ja eSwab-kuljetusputki (kuva 2)
 - *krooniset sääri- ja makuu/painehaavat*, Pu-BaktVi2 (aerobiviljely)
 - bakteerinkuljetusputki ja näytteenottotikku (kuva 1)
 - *kudospalat*, Pu-BaktVi1 (anaerobi+ aerobiviljely)
 - Kuopio:
 - pienet kudospalat (<10 mm) eSwab-kuljetusputki (kuva 2) tai anaerobirikastusliemiputki (kuva 3)
 - isot kudospalat (>10 mm) steriili näytepurkki (kuva 7)
 - Mikkeli, Savonlinna:
 - pienet kudospalat (<10 mm) eSwab-kuljetusputki (kuva 2)
 - isot kudospalat (≥10 mm) anaerobirikastusliemiputki (kuva 3)
 - Joensuu:
 - pienet kudospalat (<10 mm) eSwab-kuljetusputki (kuva 2)
 - isot kudospalat (≥10 mm) kudospalasetti (kuva 4)
 - *niukat näytteet*, Pu-BaktVi1 (anaerobi+ aerobiviljely)
 - eSwab-kuljetusputki ja -näytteenottotikku (kuva 2)
 - *punktoitava märkä*, anaerobi + aerobiviljely (Pu-BaktVi1)
 - neula ja ruisku, anaerobiampulla (kuvat 5-6)

Bakteeriviljelynäytteenotto: haavat ja palovammat

5.10.2021

Näytteenotto

Infektionäyte otetaan kudoksesta haavan huolellisen puhdistamisen jälkeen.

Huom. mikäli haavasta otetaan moniresistenttien bakteerien seulontanäytteitä (esim. -MRSAVi 4358, -ESBLVi 4817, -MDRsvi 54259 tai VREVi 1788), täytyy nämä näytteet ottaa ennen haavan puhdistamista.

Krooninen haava (säarihaava, makuu/painehaava)

Kyrettinäyte

- Märkäerite ja kuollut kudos poistetaan mekaanisesti haavan puhdistukseen tarkoitettujen instrumenttien avulla.
- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella.
- Näyte otetaan puhtaalla rengaskyretillä haavan pohjalta.
- Näyte siirretään nestemäistä elatusainetta sisältävään eSwab-kuljetusputkeen pakkauksessa olevaa tikkua käyttäen. Tikku katkaistaan kuljetusputkeen ja kuljetusputken korkki suljetaan huolellisesti.
- Näyte tulee toimittaa mikrobiologian laboratorioon ensi tilassa. Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Tikkunäyte

- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella ja kuivataan sideharsotaitoksella (1 taitos/pyyhkäisy).
- Näyte otetaan haavan pohjalta/märkivistä kohdista näytteenottotikulla pyyhkäisemällä ja kevyesti painaen.
- Tikku työnnetään bakteerinkuljetusputken geeliin.
- Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Traumaattiset haavat (leikkaus-, pisto-, viilto- tms. haava, palovammat)

Näytteenotossa on pyrittävä välttämään ihon/limakalvoalueen normaaliflooran mikrobikontaminaatiota.

Kuollut kudos poistetaan tarvittaessa kirurgisesti ennen näytteenottoa. Infektionaiheuttaja löytyy yleensä terveen ja sairaan kudoksen rajalta.

Tikkunäyte

- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella ja kuivataan sideharsotaitoksella (1 taitos/pyyhkäisy).
- Näyte otetaan haavan pohjalta/märkivistä kohdista näytteenottotikulla pyyhkäisemällä ja kevyesti painaen.
- Tikku työnnetään bakteerinkuljetusputken geeliin.
- Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Bakteeriviljelynäytteenotto: haavat ja palovammat

5.10.2021

Kudospalat yms. kirurgisesti otetut näytteet

- Kudospalan koko tulisi olla vähintään 3 mm³
- Kuopio:
 - pienet kudospalat (halkaisija < 10 mm) upotetaan aseptisesti eSwab-kuljetusputkeen tai anaerobirikastusliemiputkeen
 - isot kudospalat (halkaisija > 10 mm) laitetaan steriiliin näytepurkkiin, johon voi tarvittaessa lisätä 0.5 ml steriiliä keittosuolaa
- Mikkelä, Savonlinna:
 - pienet kudospalat (halkaisija < 10 mm) upotetaan aseptisesti eSwab-kuljetusputkeen, isot kudospalat (halkaisija ≥ 10 mm) anaerobirikastusliemiputkeen.
- Joensuu:
 - pienet kudospalat (halkaisija < 10 mm) upotetaan aseptisesti eSwab-kuljetusputkeen, isot kudospalat (halkaisija ≥ 10 mm) laitetaan kudospalasettiin.
- Näyteastioiden korkit suljetaan huolellisesti.
- Näyte toimitetaan laboratorioon huoneenlämmössä.

Punktoidut näytteet

- Näytteenottokohta puhdistetaan desinfektioaineella. Näyte punktoidaan ruiskuun.
- Ruiskuun vaihdetaan uusi neula ja näyte ruiskutetaan A12T:lla puhdistetun kumikorkin läpi anaerobiampullaan geelin päälle. Huom! Ampullan geelin tulee olla väritön ennen näytteenottoa (jos geeli on värjäytynyt, ampullaa ei tule käyttää).
- Anaerobiampullan säilytys huoneenlämmössä.

Niukka näyte

- Haava huuhdellaan steriilillä keittosuolaliuoksella ja kuivataan sideharsotaitoksella (1 taitos/pyyhkäisy).
- Näyte otetaan eSwab-näytekuljetusputken pakkauksessa olevalla näytetikulla märkäpesäkkeestä.
- Näytetikku katkaistaan eSwab-kuljetusputkeen ja kuljetusputken korkki suljetaan huolellisesti.
- Näyte tulee toimittaa mikrobiologian laboratorioon ensi tilassa. Mikäli näyte saadaan viljelyyn vuorokauden kuluessa näytteenotosta, se voidaan säilyttää huoneenlämmössä. Jos näytettä joudutaan säilyttämään pidempään, on se säilytettävä jääkaapissa.

Bakteeriviljelynäytteenotto: haavat ja palovammat

5.10.2021

1

2

3

4

5

6

7

